

Læreplan i kommunikasjon og kultur - programfag i utdanningsprogram for studiespesialisering

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 31. mars 2006 etter delegasjon i brev 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov av 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslov) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2006

Gjelder til 31.07.2022

Utdanningsdirektoratet

Formål

Kommunikasjon er grunnleggende i all kontakt mellom mennesker, både innenfor kulturelle fellesskap og mellom mennesker med ulik bakgrunn. Norge er et flerkulturelt samfunn som omfatter både norsk og samisk kultur og ulike minoritetskulturer. Folk flytter stadig mer, både i landet og mellom ulike land, og kulturelle strømninger fra hele verden preger folks hverdag. Arbeidslivet blir stadig mer globalisert, med et voksende antall flernasjonale selskaper og internasjonale organisasjoner. I vitenskapen, utdanningssystemet og kulturlivet foregår det også økt samarbeid på tvers av landegrensene. Alt dette skaper behov for kunnskap om andre kulturer og kompetanse i å kommunisere med mennesker med annen kulturbakgrunn. Programfaget kommunikasjon og kultur skal gi innsikt i kulturmøter både på individ-, gruppe- og samfunnsnivå.

Utviklingen av informasjonssamfunnet skaper et økende behov for mennesker med kompetanse i formidling og kommunikasjon. Nye elektroniske medier stiller store krav til ferdigheter i å skape og forstå tekster som kombinerer uttrykksmidler som språk, bilde og lyd. Programfaget skal bidra til utvikling av kompetanse i å skape slike sammensatte tekster tilpasset ulike kommunikasjonssituasjoner. På denne måten kan programfaget gi et godt grunnlag for videre utdanning i praktiske og teoretiske kommunikasjonsfag.

Kunnskap om kommunikasjon på tvers av og innenfor ulike kulturer skal gi den enkelte økt forståelse og respekt for sine medmennesker. Programfaget skal også gi bevissthet om kulturell tradisjon ved å vise hvordan tekster bidrar til å bevare kulturens kunnskaper, verdier og normer. Opplæringen skal bidra til den enkeltes selvutvikling og dannelse gjennom refleksjon over egen kultur og identitet. Programfaget kan dermed gi gode forutsetninger for å delta aktivt i informasjonssamfunnet og for å kommunisere i en globalisert verden.

Opplæringen i programfaget skal tilrettelegges slik at det arbeides både teoretisk og praktisk. Gjennom analyse av og refleksjon over kulturmøter i kommunikasjon kan innsikt i fagets metoder og tenkemåter utvikles. Arbeid med formidling kan bidra til utvikling av praktiske kommunikasjonsferdigheter.

Struktur

Programfaget kommunikasjon og kultur består av tre programfag: kommunikasjon og kultur 1, kommunikasjon og kultur 2 og kommunikasjon og kultur 3. Kommunikasjon og kultur 2 og 3 kan tas uavhengig av hverandre og bygger hver for seg på kommunikasjon og kultur 1.

Programfag	Hovedområder		
Kommunikasjon og kultur 1	Kultur- og kommunikasjonsteori	Tekst	Kommunikasjon
Kommunikasjon og kultur 2	Kultur- og kommunikasjonsteori	Tekst	
Kommunikasjon og kultur 3	Kultur- og kommunikasjonsteori	Kommunikasjon	

Hovedområder

Kommunikasjon og kultur 1

Kultur- og kommunikasjonsteori

Hovedområdet omfatter ulike sider ved kulturbegrepet og forholdet mellom kultur, samfunn og individ, subkulturer og normer. Kultur forstås som kontekst for kommunikasjon, både på situasjonsnivå og samfunnsnivå. Språk- og tekstvitenskapelige, litterære og estetiske teorier og metoder som redskap for tolkning, analyse og vurdering inngår i hovedområdet. Det dreier seg om hvordan historiske, sosiale og kulturelle forhold skaper forutsetninger for tekster og kommunikasjon, og hvordan tekster og kommunikasjon samtidig bidrar til å skape, opprettholde eller utfordre disse forholdene.

Tekst

Hovedområdet omfatter samtidstekster knyttet til ulike kulturers tenkemåter og handlingsmønstre. Tekstbegrepet forstås som vidt og mangfoldig. Det omfatter muntlige og skriftlige verbaltekster, men også sammensatte tekster som inkluderer ikke-verbale uttrykksformer som bilde, musikk og grafikk.

Kommunikasjon

Hovedområdet dreier seg om muntlige, skriftlige og ikke-verbale kommunikasjonsprosesser med vekt på samhandling mellom individer, og i og mellom grupper og organisasjoner. Det omfatter kommunikasjonsmønstre i ulike nasjonale eller kulturelle fellesskap, og hva som skjer når deltakere fra ulike fellesskap kommuniserer med hverandre. I hovedområdet inngår også hvordan forskjellige medier er med på å skape muligheter og begrensninger for samhandling.

Kommunikasjon og kultur 2

Kultur- og kommunikasjonsteori

Hovedområdet dreier seg om sentrale forståelsesformer og analysemåter innen kultur og kommunikasjon. Det dreier seg om hva som skjer i møtet mellom kulturer, og hvordan kulturer endres. Hovedområdet omfatter fenomenene tradisjon, modernitet og postmodernitet. Allmenne tekstteorier som retorikk, diskursanalyse og fortellingsteori inngår i hovedområdet.

Tekst

Hovedområdet dreier seg om teksters oppbygging på ulike nivåer, om tekstenes individuelle kjennetegn i en særskilt situasjon, og om kulturers sjangernormer. Det dreier seg om hvordan et samfunn består av ulike tekstkulturer med ulike oppgaver, som opplysning, politikk, samfunnsstyring, religion, kunst og underholdning. Hovedområdet omfatter hvordan normer for produksjon og vurdering av tekster utvikles og forandres i forskjellige tekstkulturer. Sammenlikning av tekster fra ulike tekstkulturer inngår i hovedområdet.

Kommunikasjon og kultur 3

Kultur- og kommunikasjonsteori

Hovedområdet dreier seg om hvordan kommunikasjon påvirkes av kulturelle faktorer, som nasjonal kultur, gruppetilhørighet, etnisitet, kjønn og fag- og yrkesbakgrunn. Hovedområdet omfatter individualisering, gruppedannelse og globalisering. Sentralt i hovedområdet er underliggende kulturelle verdier i ulike former for kommunikasjon, og utfordringer i kommunikasjon mellom personer med ulik kulturbakgrunn. Allmenne kommunikasjonsteorier som semiotikk, pragmatikk og samtaleanalyse inngår i hovedområdet.

Kommunikasjon

Hovedområdet dreier seg om kommunikasjonsprosesser i sosial samhandling i et bredt spekter av situasjoner, og hvordan de forholder seg til aktivitetstyper og sjangere. Videre dreier det seg om hvordan kommunikasjon skaper og opprettholder sosiale relasjoner preget av solidaritet og makt, nærhet og avstand. Ikke-verbal kommunikasjon knyttet til muntlig kommunikasjon og mediers rolle i kommunikasjon og samhandling inngår i hovedområdet.

Timetall

Timetallet er oppgitt i 60 minutters enheter:

Kommunikasjon og kultur 1: 140 årstimer

Kommunikasjon og kultur 2: 140 årstimer

Kommunikasjon og kultur 3: 140 årstimer

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der hvor de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I programfaget kommunikasjon og kultur forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å *kunne uttrykke seg skriftlig og muntlig* i kommunikasjon og kultur innebærer å presentere selvstendige faglige arbeider for et publikum og tilpasse valg av språklige og ikke-språklige uttrykksformer til den aktuelle situasjonen og målgruppa.

Å *kunne lese* i kommunikasjon og kultur innebærer å tilegne seg sammensatte tekster. Å lese sammensatte tekster innebærer å forstå komposisjon og struktur i ulike typer visuelle og auditive uttrykk, og samspeillet mellom de involverte uttrykksformene.

Å *kunne regne* i kommunikasjon og kultur innebærer å identifisere geometriske former og matematiske symboler i tekster.

Å *kunne bruke digitale verktøy* i kommunikasjon og kultur innebærer å benytte ulike elektroniske medier til innsamling av informasjon og presentasjon av eget arbeid. Det betyr også å utøve kildekritikk og vurdere etiske spørsmål knyttet til personvern og opphavsrett i arbeidet med egne tekster.

Kompetansemål

Kommunikasjon og kultur 1

Kultur- og kommunikasjonsteori

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for og reflektere over ulike måter å betrakte kultur på i et kommunikativt perspektiv
- diskutere forholdet mellom kultur, individ og samfunn med utgangspunkt i konkrete ytringer
- bruke redskaper fra kultur- og kommunikasjonsteorier i analyse av ulike kulturelle ytringer fra egen samtid

Tekst

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- drøfte sammenhengen mellom tekst og samfunn med utgangspunkt i samtidstekster fra forskjellige deler av verden
- analysere teksters kommunikative funksjoner
- skape egne tekster tilpasset ulike kommunikasjonssituasjoner
- vurdere egne og andres tekster ved hjelp av teorier om språk og tekst

Kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- drøfte hvordan kommunikasjon påvirkes av sosiale faktorer, som makt, kjønn, alder og sosial og økonomisk bakgrunn
- gjøre rede for hvordan ulike medier skaper ulike forutsetninger for kommunikasjon
- analysere forholdet mellom en konkret kommunikativ aktivitet, situasjonen den foregår i, og de kulturelle og samfunnsmessige rammene for aktiviteten
- drøfte eksempler på ulike utfordringer ved tverrkulturell kommunikasjon
- presentere et emne, faglig eller kunstnerisk, tilpasset en gitt kommunikasjonssituasjon
- vurdere kommunikative aspekter ved egne og andres presentasjoner og gi konstruktiv tilbakemelding til andre

Kommunikasjon og kultur 2

Kultur- og kommunikasjonsteori

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for ulike teorier om forholdet mellom kultur og tekst
- analysere og drøfte hvordan kulturer utvikles og forandres gjennom kommunikasjon
- gjøre rede for fenomenene tradisjon, modernitet og postmodernitet

Tekst

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forklare hvordan tekster er bygd opp av grammatiske, tekstuelle og estetiske elementer
- forklare hvordan sjangermønstre i tekster utvikles og endres over tid
- drøfte forholdet mellom tekst og virkelighet i fiksjonstekster og sakprosatetekster
- velge ut og bruke egnede analysemetoder fra ulike tekstteorier på forskjellige typer tekster
- tolke tekster fra et bredt spekter av epoker og kulturer
- gjøre rede for samspillet mellom ulike uttrykksformer, som språk, bilde, musikk og grafikk i sammensatte tekster fra ulike medier
- gjennomføre et selvvalgt skriftlig fordypningsarbeid i analyse av tekst og presentere det for et publikum

Kommunikasjon og kultur 3

Kultur- og kommunikasjonsteori

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for ulike teorier om forholdet mellom kultur og kommunikasjon
- analysere og drøfte hvordan kommunikasjon påvirker mellommenneskelige relasjoner og sosiale strukturer
- analysere og drøfte hvordan kommunikasjon påvirkes av sosiale faktorer
- drøfte sammenhengen mellom kulturelle verdier og kommunikasjonsformer innenfor og mellom kulturer

Kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- velge ut egnede analysemetoder fra ulike kommunikasjonsteorier og bruke dem på forskjellige typer kommunikasjon
- gjøre rede for samspillet mellom språklige og ikke-språklige uttrykksformer i ulike kommunikasjonsprosesser
- gi eksempler på og drøfte ulike mediers muligheter og begrensinger for ulike former for kommunikasjon

- analysere språklige mønstre og samtaleformer i kommunikative aktiviteter i ulike situasjoner
- samle inn et datamateriale fra autentiske kommunikasjonssituasjoner og presentere muntlig en analyse av det
- gjennomføre en presentasjon om kulturell identitet og/eller kulturforskjeller

Vurdering

Bestemmelser for sluttvurdering:

Standpunktvurdering

Programfag	Ordning
Kommunikasjon og kultur 1	Elevene skal ha standpunkt karakter.
Kommunikasjon og kultur 2	Elevene skal ha standpunkt karakter.
Kommunikasjon og kultur 3	Elevene skal ha standpunkt karakter.

Eksamen for elever

Programfag	Ordning
Kommunikasjon og kultur 1	Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
Kommunikasjon og kultur 2	Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
Kommunikasjon og kultur 3	Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig-praktisk eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Eksamen for privatister

Programfag	Ordning
Kommunikasjon og kultur 1	Privatistene skal opp til muntlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
Kommunikasjon og kultur 2	Privatistene skal opp til skriftlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt.
Kommunikasjon og kultur 3	Privatistene skal opp til skriftlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.